EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 23.5.2022
COM(2022) 609 final

Aanbeveling voor een

# AANBEVELING VAN DE RAAD

## over het nationale hervormingsprogramma 2022 van Griekenland en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2022 van Griekenland

{SWD(2022) 609 final} - {SWD(2022) 640 final}

Aanbeveling voor een

# AANBEVELING VAN DE RAAD

## over het nationale hervormingsprogramma 2022 van Griekenland en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2022 van Griekenland

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid[1], en met name artikel 5, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden[2], en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad[3], waarbij de herstel- en veerkrachtfaciliteit is ingesteld, is op 19 februari 2021 in werking getreden. De herstel- en veerkrachtfaciliteit biedt financiële ondersteuning voor de uitvoering van hervormingen en investeringen, die zullen worden gerealiseerd met budgettaire stimulansen die door de Unie worden gefinancierd. Zij draagt bij tot het economisch herstel en tot de uitvoering van duurzame en groeibevorderende hervormingen en investeringen, met name om de groene en de digitale transitie te stimuleren, waarbij de veerkracht en potentiële groei van de economieën van de lidstaten wordt versterkt. Tevens draagt zij bij tot versterken van de houdbaarheid van de overheidsfinanciën en het stimuleren van groei en werkgelegenheid op middellange en lange termijn. De maximale financiële bijdrage per lidstaat in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit [is] op [XX] juni 2022 bijgewerkt, overeenkomstig artikel 11, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241.

---

1 PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

2 PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

3 Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17).

(2) Op 24 november 2021 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse duurzamegroeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees Semester 2022 voor coördinatie van het economisch beleid. Er is terdege rekening gehouden met de bevestigde gezamenlijke toezegging van de sociale top van Porto van mei 2021 om de op 17 november 2017 door het Europees Parlement, de Raad en de Commissie afgekondigde Europese pijler van sociale rechten verder uit te voeren. De Europese Raad heeft op 25 maart 2022 zijn goedkeuring gehecht aan de prioriteiten van de jaarlijkse duurzamegroeianalyse 2022. Op 24 november 2021 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 ook het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, waarin zij Griekenland heeft genoemd als een van de lidstaten waarvoor een diepgaande evaluatie[4] nodig zou zijn. Op dezelfde datum heeft de Commissie ook een aanbeveling voor een aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone goedgekeurd, die op 5 april 2022 door de Raad is aangenomen, alsook het voorstel voor het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid 2022 waarin de uitvoering van de werkgelegenheidsrichtsnoeren en de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten wordt geanalyseerd, dat op 14 maart 2022 door de Raad is aangenomen.

(3) Door de Russische invasie van Oekraïne, in de nasleep van de wereldwijde pandemie, is de geopolitieke en economische context aanzienlijk veranderd. De gevolgen van de invasie voor de economieën van de lidstaten zijn onder meer voelbaar door de hogere energie- en voedselprijzen en de zwakkere groeivooruitzichten. De hogere energieprijzen wegen met name op de meest kwetsbare huishoudens die in energiearmoede leven of dreigen te vervallen. De EU heeft ook te maken met een ongekende instroom van mensen die Oekraïne ontvluchten. In dit verband werd op 4 maart 2022 voor het eerst de richtlijn tijdelijke bescherming[5] in werking gesteld, waarbij ontheemden uit Oekraïne het recht kregen legaal in de EU te verblijven, evenals het recht op toegang tot onderwijs en opleiding, de arbeidsmarkt, gezondheidszorg, huisvesting en sociale voorzieningen.

(4) Rekening houdend met de snel veranderende economische en geopolitieke situatie wordt de brede coördinatie van het economisch en werkgelegenheidsbeleid in 2022 hervat in het kader van het Europees Semester, waarbij de ontwikkelingen worden afgestemd op de uitvoeringsvereisten van de herstel- en veerkrachtfaciliteit, zoals uiteengezet in de jaarlijkse duurzamegroeianalyse 2022. De uitvoering van de vastgestelde herstel- en veerkrachtplannen is van essentieel belang voor de verwezenlijking van de beleidsprioriteiten in het kader van het Europees Semester, aangezien de plannen betrekking hebben op alle of een aanzienlijk deel van de relevante landspecifieke aanbevelingen die in de semestercycli 2019 en 2020 zijn gedaan. De landspecifieke aanbevelingen 2019 en 2020 blijven ook relevant voor herstel- en veerkrachtplannen die worden herzien, bijgewerkt of gewijzigd overeenkomstig de artikelen 14, 18 en 21 van Verordening (EU) 2021/241, naast landspecifieke aanbevelingen die zijn gedaan tot de datum van indiening van het gewijzigde plan.

---

4 Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25).

5 Uitvoeringsbesluit (EU) 2022/382 van de Raad van 4 maart 2022 tot vaststelling van het bestaan van een massale toestroom van ontheemden uit Oekraïne in de zin van artikel 5 van Richtlijn 2001/55/EG, en tot invoering van tijdelijke bescherming naar aanleiding daarvan (PB L 71 van 4.3.2022, blz. 1).

(5) De algemene ontsnappingsclausule is sinds maart 2020 actief[6]. In haar mededeling van 3 maart 2021[7] heeft de Commissie haar standpunt uiteengezet dat het besluit om de algemene ontsnappingsclausule te deactiveren dan wel te blijven toepassen, moet worden gezien als een algehele evaluatie van de toestand van de economie, waarbij het niveau van economische bedrijvigheid in de EU of de eurozone in vergelijking met het niveau van vóór de crisis (eind 2019) een belangrijk kwantitatief criterium is. De toegenomen onzekerheid en de grote neerwaartse risico's voor de economische vooruitzichten in de context van oorlog in Europa, de ongekende energieprijsstijgingen en de aanhoudende verstoringen van de toeleveringsketen rechtvaardigen de verlenging van de algemene ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact tot eind 2023.

(6) Volgens de benadering in het advies van de Raad van 18 juni 2021 over het stabiliteitsprogramma 2021 wordt de begrotingskoers momenteel het best afgemeten aan de verandering in de primaire uitgaven (ongerekend discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde), met uitsluiting van COVID-19-gerelateerde tijdelijke noodmaatregelen maar met inbegrip van uitgaven gefinancierd met niet-terugbetaalbare steun (subsidies) uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit en andere EU-fondsen, ten opzichte van de potentiële groei op middellange termijn[8]. Naast de algemene begrotingskoers wordt, om te beoordelen of het nationale begrotingsbeleid prudent is en de samenstelling ervan bevorderlijk is voor een duurzaam herstel dat in overeenstemming is met de groene en digitale transitie, ook aandacht besteed aan de ontwikkeling van nationaal gefinancierde[9] primaire lopende uitgaven (ongerekend discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde en met uitsluiting van COVID-19-gerelateerde tijdelijke noodmaatregelen) en investeringen.

(7) Op 2 maart 2022 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan een mededeling met brede richtsnoeren voor het begrotingsbeleid in 2023, die erop gericht is de voorbereiding van de stabiliteits- en convergentieprogramma's van de lidstaten te ondersteunen en aldus de beleidscoördinatie te versterken[10]. De Commissie merkte op dat, op basis van de macro-economische vooruitzichten van de winterprognoses 2022, de overgang van een geaggregeerde ondersteunende begrotingskoers in 2020-2022 naar een in grote lijnen neutrale geaggregeerde begrotingskoers in 2023 passend lijkt, maar zij is klaar om te reageren op de veranderende economische situatie. De Commissie kondigde aan dat de begrotingsaanbevelingen voor 2023 van lidstaat tot lidstaat moeten blijven verschillen en dat in die aanbevelingen rekening moet worden gehouden met mogelijke overloopeffecten tussen landen. De Commissie heeft de lidstaten verzocht de richtsnoeren in hun stabiliteits- en convergentieprogramma's te verwerken. De Commissie heeft zich ertoe verbonden de economische ontwikkelingen

---

6 Mededeling van de Commissie aan de Raad over de activering van de algemene ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact, Brussel, 20.3.2020, COM(2020) 123 final.

7 Mededeling van de Commissie aan de Raad – Een jaar na de uitbraak van COVID-19: de respons vanuit het begrotingsbeleid, Brussel, 3.3.2021, COM(2021) 105 final.

8 De ramingen betreffende de begrotingskoers en de componenten daarvan in deze aanbeveling zijn ramingen van de Commissie op basis van de aannames die aan de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie ten grondslag liggen. In de ramingen van de Commissie van de potentiële groei op middellange termijn is geen rekening gehouden met het positieve effect van hervormingen die deel uitmaken van het herstel- en veerkrachtplan en die de potentiële groei kunnen stimuleren.

9 Niet gefinancierd met subsidies uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit en andere EU-fondsen.

10 Mededeling van de Commissie aan de Raad: Richtsnoeren voor het begrotingsbeleid voor 2023, Brussel, 2.3.2022, COM(2022) 85 final.

nauwlettend te volgen en haar beleidsrichtsnoeren waar nodig en uiterlijk in het voorjaarspakket van het Europees Semester eind mei 2022 aan te passen.

(8) Wat de op 2 maart 2022 verstrekte begrotingsrichtsnoeren betreft, wordt in de begrotingsaanbevelingen voor 2023 rekening gehouden met de verslechterde economische vooruitzichten, de toegenomen onzekerheid en verdere neerwaartse risico's, en de hogere inflatie in vergelijking met de winterprognoses. Tegen deze achtergrond moet de budgettaire respons de overheidsinvesteringen in de groene en digitale transitie en in energiezekerheid uitbreiden en de koopkracht van de meest kwetsbare huishoudens ondersteunen om de gevolgen van de stijging van de energieprijzen op te vangen en de inflatiedruk als gevolg van tweederonde-effecten te helpen beperken door middel van gerichte en tijdelijke maatregelen; het begrotingsbeleid moet flexibel blijven, zodat het kan worden aangepast aan de snel veranderende omstandigheden, en moet van land tot land verschillen afhankelijk van hun budgettaire en economische situatie, ook wat betreft de blootstelling aan de crisis en de instroom van ontheemden uit Oekraïne.

(9) Op 27 april 2021 heeft Griekenland zijn nationale herstel- en veerkrachtplan bij de Commissie ingediend, overeenkomstig artikel 18, lid 1, van Verordening (EU) 2021/241. Krachtens artikel 19 van Verordening (EU) 2021/241 heeft de Commissie de relevantie, doeltreffendheid, efficiëntie en samenhang van het herstel- en veerkrachtplan beoordeeld overeenkomstig de beoordelingsrichtsnoeren van bijlage V bij die verordening. Op 6 juli 2021 heeft de Raad zijn besluit betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Griekenland aangenomen[11]. De vrijgave van tranches is afhankelijk van een besluit van de Commissie overeenkomstig artikel 24, lid 5, van Verordening (EU) 2021/241 houdende dat Griekenland de desbetreffende mijlpalen en streefdoelen die in het uitvoeringsbesluit van de Raad zijn vastgelegd, op bevredigende wijze heeft verwezenlijkt. Een bevredigende verwezenlijking veronderstelt dat de verwezenlijking van eerdere mijlpalen en streefdoelen niet is tenietgedaan.

(10) Op 30 april 2022 heeft Griekenland zijn nationale hervormingsprogramma 2022 ingediend en op 29 april 2022 zijn stabiliteitsprogramma 2022, overeenkomstig artikel 4 van Verordening (EG) nr. 1466/97. Om met de onderlinge verbanden tussen beide programma's rekening te houden, zijn deze samen geëvalueerd. Overeenkomstig artikel 27 van Verordening (EU) 2021/241 weerspiegelt het nationale hervormingsprogramma 2022 ook de halfjaarlijkse verslaglegging van Griekenland over de vorderingen bij de verwezenlijking van zijn herstel- en veerkrachtplan.

(11) De Commissie heeft op 23 mei 2022 het landverslag 2022 voor Griekenland[12] gepubliceerd. Daarin werd de vooruitgang beoordeeld die Griekenland heeft geboekt bij de uitvoering van de desbetreffende landspecifieke aanbevelingen die de Raad in 2019, 2020 en 2021 heeft vastgesteld en werd de balans opgemaakt van de uitvoering door Griekenland van het herstel- en veerkrachtplan, voortbouwend op het scorebord voor herstel en veerkracht. Op basis van deze analyse werden in het landverslag lacunes vastgesteld met betrekking tot de uitdagingen die niet of slechts gedeeltelijk worden aangepakt in het herstel- en veerkrachtplan, alsook nieuwe en opkomende uitdagingen, waaronder die welke voortvloeien uit de Russische invasie van Oekraïne.

---

11 Uitvoeringsbesluit van de Raad van 6 juli 2021 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Griekenland (ST 10152/2021).

12 SWD(2022) 609 final.

Ook werd de vooruitgang beoordeeld die Griekenland heeft geboekt bij de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en bij de verwezenlijking van de kerndoelen van de EU inzake werkgelegenheid, vaardigheden en armoedebestrijding, alsook bij de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de VN.

(12) De Commissie heeft op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 met betrekking tot Griekenland een diepgaande evaluatie verricht en de resultaten ervan bekendgemaakt op 23 mei 2022[13]. Daarin concludeerde zij dat Griekenland met macro-economische onevenwichtigheden wordt geconfronteerd. De kwetsbaarheden houden verband met de hoge overheidsschuld, het onvolledige herstel van het externe evenwicht en het grote aantal niet-renderende leningen tegen een achtergrond van lage potentiële groei en hoge werkloosheid.

(13) Op 23 mei 2022 heeft de Commissie een verslag uitgebracht op grond van artikel 126, lid 3, VWEU. In dit verslag wordt de begrotingssituatie van Griekenland besproken, aangezien het overheidstekort in 2021 de in het Verdrag vastgestelde referentiewaarde van 3 % van het bbp overschreed. In het verslag werd geconcludeerd dat niet aan het tekortcriterium was voldaan. In overeenstemming met de mededeling van 2 maart 2022 heeft de Commissie niet voorgesteld om in het voorjaar van 2022 nieuwe buitensporigtekortprocedures in te leiden. Zij zal in het najaar van 2022 opnieuw nagaan of het relevant is voor te stellen om buitensporigtekortprocedures in te leiden.

(14) Op 20 juli 2020 heeft de Raad Griekenland aanbevolen om in 2020 en 2021 overeenkomstig de algemene ontsnappingsclausule alle nodige maatregelen te nemen om de pandemie doeltreffend aan te pakken, de economie te stimuleren en het daaropvolgende herstel te ondersteunen. Ook heeft hij Griekenland aanbevolen om, als de economische omstandigheden dit toelaten, begrotingsbeleid te voeren dat gericht is op het tot stand brengen van prudente begrotingssituaties op middellange termijn en het waarborgen van de houdbaarheid van de schuld, daarbij de investeringen verhogend. Volgens door Eurostat gevalideerde gegevens daalde het overheidstekort van Griekenland in 2021, van 10,2 % van het bbp in 2020 tot 7,4 % in 2021. De respons vanuit het begrotingsbeleid door Griekenland ondersteunde het economisch herstel in 2021, terwijl de tijdelijke noodsteunmaatregelen daalden van 7,6 % van het bbp in 2020 tot 7,2 % in 2021. De maatregelen die Griekenland in 2021 heeft genomen, stemmen overeen met de aanbeveling van de Raad van 20 juli 2020. De door de regering in 2020 en 2021 genomen discretionaire begrotingsmaatregelen waren tijdelijk of gingen met compenserende maatregelen gepaard. In 2021 bedroeg de overheidsschuld volgens door Eurostat gevalideerde gegevens 193,3 % van het bbp.

(15) Het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognoses van het stabiliteitsprogramma 2022 ten grondslag ligt, is voor 2022 realistisch en voor 2023 gunstig. Volgens het stabiliteitsprogramma 2022 zal het reële bbp in 2022 met 3,1 % en in 2023 met 4,8 % groeien. Ter vergelijking: in de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie wordt uitgegaan van een hogere groei van het reële bbp van 3,5 % in 2022 en een lagere groei van het reële bbp van 3,1 % in 2023. Het verschil tussen de prognoses is voornamelijk toe te schrijven aan de andere aannames met betrekking tot het tempo van de absorptie van EU-middelen en het effect van de militaire agressie, met name op de particuliere consumptie. In haar stabiliteitsprogramma 2022 voorziet de regering dat het nominale tekort zal dalen tot 4,4 % van het bbp in 2022 en tot 1,4 % in 2023. De daling in 2022 is vooral te danken aan het aanhoudende herstel van

[13] SWD(2022) 630 final.

de economische bedrijvigheid en aan de afbouw van de meeste noodmaatregelen. Volgens het programma zal de overheidsschuldquote naar verwachting sterk dalen tot 180,2 % in 2022 en tot 168,6 % in 2023. Op basis van de op de afsluitdatum van de prognoses bekende beleidsmaatregelen wordt in de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie uitgegaan van een overheidstekort van 4,3 % van het bbp in 2022 en 1,0 % in 2023. Dit is grotendeels in overeenstemming met het in het stabiliteitsprogramma 2022 voorspelde tekort. Ondanks het verschil in de groei van het reële bbp wordt in de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie uitgegaan van een dynamischere prijs- en loonstijging voor zowel 2022 als 2023, waardoor hogere inkomsten uit de personenbelasting worden voorspeld. In de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie wordt uitgegaan van een hogere overheidsschuldquote van 185,7 % in 2022 en 180,4 % in 2023. Het verschil is toe te schrijven aan een andere schatting van verschillen tussen begrotingssaldi op kas- en transactiebasis, alsook aan andere aannames met betrekking tot de nettoaccumulatie van financiële activa.

Op basis van de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie wordt de potentiële outputgroei op middellange termijn (tienjarig gemiddelde) geraamd op -0,3 %. In deze raming is echter geen rekening gehouden met het effect van de hervormingen die deel uitmaken van het herstel- en veerkrachtplan en die de potentiële groei van Griekenland kunnen bevorderen.

(16) In 2022 heeft de regering het merendeel van de maatregelen die naar aanleiding van de COVID-19-crisis waren genomen, uitgefaseerd, zodat de tijdelijke noodsteunmaatregelen naar verwachting zullen afnemen van 7,2 % van het bbp in 2021 tot 1,8 % in 2022. Het overheidstekort wordt beïnvloed door de maatregelen die zijn genomen om de economische en sociale gevolgen van de energieprijsstijgingen tegen te gaan, die in de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie worden geraamd op 1,1 % van het bbp in 2022 en geen budgettaire gevolgen hebben in 2023 aangezien verwacht wordt dat deze maatregelen worden uitgefaseerd[14]. Dit effect op het tekort wordt gedeeltelijk gecompenseerd door hogere inkomsten uit emissierechten. Deze maatregelen bestaan hoofdzakelijk uit subsidies aan energiegebruikers, sociale overdrachten naar armere huishoudens en verlagingen van de indirecte belastingen op vervoersdiensten. Deze maatregelen zijn aanvankelijk als tijdelijk aangekondigd. Na de indiening van het Griekse stabiliteitsprogramma en de afsluitdatum van de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie, heeft de regering een nieuw pakket maatregelen voor 2022 aangekondigd waarmee wordt beoogd de gevolgen van de gestegen energieprijzen op te vangen. Mochten de energieprijzen ook in 2023 hoog blijven, dan zouden sommige van deze maatregelen kunnen worden verlengd. Het overheidstekort wordt ook beïnvloed door de kosten om ontheemden uit Oekraïne tijdelijke bescherming te bieden, die in de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie worden geraamd op 0,1 % van het bbp in 2022 en 0,1 % in 2023[15].

---

14 De cijfers geven het niveau weer van de jaarlijkse begrotingskosten van de maatregelen die sinds het najaar van 2021 zijn genomen, waaronder lopende ontvangsten en uitgaven en – in voorkomend geval – kapitaaluitgaven.

15 Aangenomen wordt dat het totale aantal ontheemden uit Oekraïne in de EU geleidelijk zal oplopen tot 6 miljoen eind 2022. Hun geografische spreiding wordt ingeschat op basis van de omvang van de bestaande diaspora, de relatieve bevolking van de ontvangende lidstaat, en de feitelijke spreiding van ontheemden uit Oekraïne over de EU vanaf maart 2022. Voor de begrotingskosten per persoon worden de ramingen gebaseerd op het Euromod-microsimulatiemodel van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek van de Commissie, rekening houdend met zowel overdrachten in contanten waarvoor mensen in aanmerking kunnen komen als uitkeringen in natura, zoals onderwijs en gezondheidszorg.

(17) Op 18 juni 2021 heeft de Raad Griekenland aanbevolen[16] om in 2022 gebruik te maken van de herstel- en veerkrachtfaciliteit om aanvullende investeringen ter ondersteuning van het herstel te financieren en tegelijk een prudent begrotingsbeleid te voeren. Bovendien moet het nationaal gefinancierde investeringen in stand houden. Ook heeft hij Griekenland aanbevolen om, als de economische omstandigheden dit toelaten, begrotingsbeleid te voeren dat gericht is op het tot stand brengen van prudente begrotingssituaties op middellange termijn en het waarborgen van de houdbaarheid van de begroting op middellange termijn, en om tegelijkertijd de investeringen op te voeren teneinde het groeipotentieel te stimuleren.

(18) Op basis van de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie en rekening houdend met de informatie die in het stabiliteitsprogramma 2022 van Griekenland is opgenomen, wordt verwacht dat de begrotingskoers in 2022 ondersteunend zal zijn op -3,3 % van het bbp[17]. Griekenland is voornemens het herstel verder te ondersteunen door gebruik te maken van de herstel- en veerkrachtfaciliteit om aanvullende investeringen te financieren, zoals aanbevolen door de Raad. De positieve bijdrage aan de economische bedrijvigheid van de met subsidies uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit en andere EU-fondsen gefinancierde uitgaven zal naar verwachting met 0,2 procentpunt van het bbp toenemen ten opzichte van 2021. Nationaal gefinancierde investeringen zullen in 2022 naar verwachting een expansieve bijdrage van 0,8 procentpunt aan de begrotingskoers leveren[18]. Griekenland is derhalve van plan nationaal gefinancierde investeringen in stand te houden, zoals aanbevolen door de Raad. Tegelijkertijd zal de groei van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven (ongerekend nieuwe maatregelen aan de ontvangstenzijde) in 2022 naar verwachting een expansieve bijdrage van 2,2 procentpunt aan de algemene begrotingskoers leveren. Deze aanzienlijke expansieve bijdrage omvat het extra effect van de maatregelen om de economische en sociale gevolgen van de energieprijsstijgingen op te vangen (0,6 % van het bbp), alsook de kosten van de tijdelijke bescherming van ontheemden uit Oekraïne (0,1 % van het bbp), terwijl ook de gestegen uitgaven voor pensioenen en sociale uitkeringen (0,6 % van het bbp) naar verwachting tot de groei van de netto lopende uitgaven zullen bijdragen. Volgens de prognoses van de Commissie worden deze maatregelen niet volledig gecompenseerd door compenserende maatregelen.

(19) Voor 2023 wordt in de voorjaarsprognoses 2022 van de Commissie uitgegaan van een begrotingskoers van +1,5 % van het bbp bij ongewijzigd beleid[19]. Verwacht wordt dat Griekenland ook in 2023 gebruik zal maken van de subsidies uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit om aanvullende investeringen ter ondersteuning van het herstel te financieren. De positieve bijdrage aan de economische bedrijvigheid van de met subsidies uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit en andere EU-fondsen gefinancierde uitgaven zal naar verwachting met 0,3 procentpunt van het bbp afnemen ten opzichte van 2022 als gevolg van de beginfase van de nieuwe programmeringsperiode voor

---

16 Aanbeveling van de Raad van 18 juni 2021 met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2021 van Griekenland, PB C 304 van 29.7.2021, blz. 33.

17 Een minteken (plusteken) bij de indicator betekent dat de groei van de primaire uitgaven hoger (lager) uitvalt dan de economische groei op middellange termijn, wat wijst op een expansief (contractief) begrotingsbeleid.

18 Andere nationaal gefinancierde kapitaaluitgaven zullen naar verwachting een expansieve bijdrage van 0,1 procentpunt van het bbp leveren.

19 Een minteken (plusteken) bij de indicator betekent dat de groei van de primaire uitgaven hoger (lager) uitvalt dan de economische groei op middellange termijn, wat wijst op een expansief (contractief) begrotingsbeleid.

andere EU-fondsen. Nationaal gefinancierde investeringen zullen in 2023 naar verwachting een expansieve bijdrage van 0,6 procentpunt aan de begrotingskoers leveren[20]. Tegelijkertijd zal de groei van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven (ongerekend nieuwe maatregelen aan de ontvangstenzijde) in 2023 naar verwachting een contractieve bijdrage van 1,7 procentpunt aan de algemene begrotingskoers leveren. Dit omvat het effect van de uitfasering van de maatregelen om de gestegen energieprijzen aan te pakken (1,1 % van het bbp).

(20) Volgens het stabiliteitsprogramma 2022 zal het overheidstekort naar verwachting geleidelijk dalen tot 0,4 % van het bbp in 2024 en tot 0,1 % in 2025. Verwacht wordt derhalve dat het overheidstekort in de programmaperiode onder 3% van het bbp blijft. Bij deze prognoses is ervan uitgegaan dat het economisch herstel zal aanhouden en wordt rekening gehouden met de verlenging van de groeivriendelijke verlaging van de solidariteitstoeslag, die bovenop de personenbelasting wordt geheven, en van de socialezekerheidsbijdragen. Volgens het programma zal de overheidsschuldquote naar verwachting verder dalen tegen 2025, meer bepaald een daling tot 155,2 % in 2024 en tot 146,5 % in 2025. Volgens de analyse van de Commissie lijken de risico's voor de houdbaarheid van de schuld op middellange termijn groot.

(21) Voortbouwend op de hervormingen die in het kader van het herstel- en veerkrachtplan zijn doorgevoerd, zouden wijzigingen in het Griekse belastingbeleidskader de investeringskloof kunnen helpen dichten. Met name de invoering van een systeem van fiscale rulings zou de rechtszekerheid voor investeerders kunnen vergroten en de huidige inspanningen om het belastingstelsel te vereenvoudigen, kunnen versterken. Voorts zou, voortbouwend op de beste praktijken van andere lidstaten, een herziening van de bestaande jaarlijkse forfaitaire belasting voor zelfstandigen (bovenop de inkomstenbelasting en de belasting over de toegevoegde waarde) de structuur van de belastingdruk op zelfstandigen kunnen verbeteren, vrijwillige naleving van belastingregels kunnen aanmoedigen en investeringen kunnen ondersteunen. Griekenland blijft stappen ondernemen om zijn overheidsadministratie te moderniseren, maar de algemene prestaties ervan blijven laag, wat ten dele te wijten is aan de moeilijkheid om hooggekwalificeerd personeel aan te trekken en in dienst te houden. Het herstel- en veerkrachtplan bevat maatregelen om de doeltreffendheid van de overheidsdiensten te verbeteren, met bijzondere aandacht voor de verbetering van de digitale dienstverlening. Afgezien van de maatregelen die deel uitmaken van het plan, maakt Griekenland vorderingen met het opzetten van een geïntegreerd systeem voor personeelsbeheer, met digitale organigrammen voor overheidsinstanties en functiebeschrijvingen voor alle functies die momenteel bestaan. Verwacht wordt dat dit de toewijzing van middelen op basis van vastgestelde en geprioriteerde behoeften zal vergemakkelijken. Terwijl het aantal vaste ambtenaren grotendeels stabiel is gehouden dankzij de één-op-één vervangingsregel die van kracht blijft, is het aantal tijdelijke personeelsleden sinds 2018 met bijna 25% gestegen. De toename van de omvang van de overheidsadministratie zou de inspanningen die zijn geleverd om de Griekse loonsom (in verhouding tot het bbp) dichter bij het EU-gemiddelde te brengen, kunnen tenietdoen. Afgezien van het budgettaire risico zou dit de integriteit van de nieuwe selectieprocedure voor vaste ambtenaren kunnen aantasten aangezien de selectieprocedure voor tijdelijke banen minder grondig is dan voor vaste banen De handhaving van de één-op-één vervangingsregel bij de aanwerving van vast personeel,

[20] Andere nationaal gefinancierde kapitaaluitgaven zullen naar verwachting een neutrale bijdrage van 0,0 procentpunt van het bbp leveren.

die is aangevuld met de vaststelling van een plafond voor tijdelijk personeel dat met ingang van 2022 wordt toegepast, vormt een algemeen kader om het centrale beheer van de aanwervingen te versterken en het personeelsbestand weer op het niveau van vóór de pandemie te brengen. Indien de verwachte inkrimping van het totale personeelsbestand wordt gerealiseerd, zou dit het mogelijk kunnen maken de bezoldigingsniveaus aan te passen voor specifieke functies en entiteiten die als kritiek worden beschouwd en waar de overheidsadministratie moeite heeft om gekwalificeerd personeel aan te trekken en in dienst te houden. Dit zou kunnen inhouden dat de functiebeschrijving aan een aanvullende salaristabel wordt gekoppeld of dat voor specifieke entiteiten uit de publieke sector (bv. markttoezichthouders) een speciale salaristabel wordt ingevoerd, aangezien een dergelijke systematische aanpak geen afbreuk doet aan de uniforme salaristabel en in overeenstemming is met een prudent begrotingsbeleid. Ten slotte bevat het herstel- en veerkrachtplan weliswaar maatregelen om het actieve arbeidsmarktbeleid te versterken, maar is er nog ruimte voor verdere actie om de inzetbaarheid van jongeren en vrouwen te verbeteren ter ondersteuning van een inclusieve arbeidsmarkt met meer en betere banen.

(22) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt b), van, alsmede bijlage V, criterium 2.2, bij Verordening (EU) 2021/241 bevat het herstel- en veerkrachtplan een uitgebreide reeks elkaar versterkende hervormingen en investeringen die uiterlijk in 2026 moeten zijn uitgevoerd. Deze dragen bij tot het aanpakken van alle of een aanzienlijk deel van de economische en sociale uitdagingen die zijn opgenomen in de landspecifieke aanbevelingen die de Raad in het kader van het Europees Semester in 2019 en 2020 tot Griekenland heeft gericht, naast de eventuele landspecifieke aanbevelingen die tot de datum van vaststelling van een plan zijn gedaan. Deze aanbevelingen hebben met name betrekking op de kwaliteit en houdbaarheid van de overheidsfinanciën; de toegankelijkheid en veerkracht van het gezondheidsstelsel; een actief arbeidsmarktbeleid; beleid ter ondersteuning van overheidsinvesteringen in onderwijs, vaardigheden en inzetbaarheid; onderzoek en ontwikkeling; veilig, slim, duurzaam en veerkrachtig vervoer en dito logistiek; schone en efficiënte energieproductie en dito energiegebruik, met inbegrip van interconnectie- en hernieuwbare-energieprojecten; milieu-infrastructuur; stadsvernieuwing; en de digitale transformatie van de overheid en het bedrijfsleven. Het plan bevat ook een aanzienlijk aantal maatregelen om uitdagingen op het gebied van structureel begrotingsbeleid, de sociale zekerheid, de financiële stabiliteit, de arbeids- en productmarkten en de modernisering van de overheidsadministratie aan te pakken; al deze maatregelen vormen een follow-up, uitbreiding en aanvulling van de verbintenissen die zijn aangegaan voor de periode na het einde van het programma. Het plan bevat ook maatregelen om het concurrentievermogen te verbeteren en particuliere investeringen te bevorderen door het bedrijfsklimaat te verbeteren en het regelgevingskader te vereenvoudigen. Deze hervormingen worden aangevuld met een leningsfaciliteit die bedoeld is om particuliere investeringen in transformatieve sectoren van de economie, waaronder de groene transitie en digitale transformatie, aan te moedigen.

(23) Verwacht wordt dat de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan van Griekenland zal bijdragen tot verdere vooruitgang bij de groene en digitale transitie. Maatregelen ter ondersteuning van de klimaatdoelstellingen in Griekenland vertegenwoordigen 37,5 % van de totale toewijzing van het plan, terwijl maatregelen ter ondersteuning van digitale doelstellingen goed zijn voor 23,3 %. De volledige uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, in overeenstemming met de desbetreffende mijlpalen en streefdoelen, zal Griekenland helpen om snel te herstellen van de gevolgen van de COVID-19-crisis en tegelijkertijd zijn veerkracht vergroten. De systematische

betrokkenheid van de sociale partners en andere relevante belanghebbenden blijft belangrijk voor de succesvolle uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, alsook ander economisch en werkgelegenheidsbeleid dat verder gaat dan het plan, om te zorgen voor een breed draagvlak voor de algehele beleidsagenda.

(24) Het Griekse herstel- en veerkrachtplan voorziet in een uitgebreid beheerskader voor de coördinatie, uitvoering en monitoring van investerings- en hervormingsmaatregelen. De daadwerkelijke uitvoering van het plan zal echter in cruciale mate afhangen van de administratieve en uitvoeringscapaciteit van de uitvoerende instanties en zal nauwlettend moeten worden gemonitord. Van de technische diensten van de regionale en lokale overheden, met inbegrip van de gemeentebedrijven, wordt verwacht dat zij bijdragen tot de uitvoering van een aantal onderdelen; hun administratieve capaciteit is gewoonlijk beperkt, vooral in kleinere gemeenten, en het zou van belang zijn dat het centrale niveau extra steun beschikbaar stelt wanneer dat nodig is. Voor een soepele uitvoering van het plan is het van cruciaal belang dat strikte tijdschema's in acht worden genomen, snel wordt gereageerd op blokkades en oplossingen worden gevonden. Een interministeriële werkgroep op hoog niveau om knelpunten aan te pakken, kan nuttig zijn. Wat ten slotte de algemene coördinatie betreft, zal het Agentschap voor de herstel- en veerkrachtfaciliteit, dat deel uitmaakt van het ministerie van Financiën, een sleutelrol spelen en zal het naar verwachting voldoende middelen toegewezen krijgen, terwijl de nauwe samenwerking tussen dat agentschap en het Algemeen secretariaat voor coördinatie (dat belast is met de coördinatie van de hervormingsmaatregelen) van essentieel belang is.

(25) De Commissie heeft de partnerschapsovereenkomst[21] met Griekenland op 29 juli 2021 goedgekeurd. In oktober en november 2021 heeft Griekenland zijn 21 cohesiebeleidsprogramma's bij de Europese Commissie ingediend. Overeenkomstig Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 heeft Griekenland in de programmering van de cohesiebeleidsfondsen 2021-2027 rekening gehouden met de desbetreffende landspecifieke aanbevelingen. Dit is een voorwaarde voor het verbeteren van de doeltreffendheid en het maximaliseren van de meerwaarde van de financiële steun die uit de cohesiebeleidsfondsen wordt ontvangen, en voor het bevorderen van de coördinatie, de complementariteit en de samenhang tussen deze fondsen en andere instrumenten en fondsen van de Unie. De succesvolle uitvoering van de herstel- en veerkrachtfaciliteit en cohesiebeleidsprogramma's hangt ook af van het wegnemen van knelpunten voor investeringen ter ondersteuning van de groene en digitale transitie en een evenwichtige territoriale ontwikkeling.

(26) Griekenland viel onder verscherpt toezicht overeenkomstig Verordening (EU) nr. 472/2013, nadat het in 2018 met succes het programma voor financiële bijstand in het kader van het Europees stabiliteitsmechanisme heeft doorlopen. Doel van het verscherpte toezicht was toe te zien op de uitvoering van specifieke toezeggingen die Griekenland op 22 juni 2018 aan de Eurogroep heeft gedaan om belangrijke structurele hervormingen die in het kader van het programma in gang waren gezet, te

[21] Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het Instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid. PB L 231 van 30.6.2021, blz. 159.

voltooien. De uitvoering van deze toezeggingen, binnen de overeengekomen termijnen tot medio 2022, vormt de basis voor schuldverlichting; Griekenland bevindt zich nu in het laatste jaar van dit proces. Zoals in het op 23 mei 2022 gepubliceerde 14e verslag over het verscherpte toezicht is aangegeven, heeft Griekenland ondanks de moeilijke omstandigheden van de pandemie en, meer recentelijk, de economische gevolgen van de militaire agressie van Rusland tegen Oekraïne, het grootste deel van de beleidstoezeggingen effectief uitgevoerd, wat de veerkracht van de Griekse economie alsook de financiële stabiliteit heeft versterkt. Enkele elementen moeten echter nog worden voltooid. Dit geldt met name voor de voltooiing van het nationale kadaster, waardoor het ondernemingsklimaat in Griekenland verder zou worden verbeterd. De afgelopen jaren is aanzienlijke vooruitgang geboekt, en verwacht wordt dat het volledige kadaster tegen december 2022 klaar zal zijn. Voor de uitvoering van het kadaster is steun verleend uit de structuurfondsen van de EU. Meer recent wordt in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit steun verleend voor de digitalisering van registraties en eigendomsakten. In het kader van het kadasterproject moet Griekenland ook de laatste hand leggen aan de kadastrale metingen, de operationalisering van het kadaster en de ratificatie van de boskaarten die het hele land bestrijken.

(27) Naast de economische en sociale uitdagingen die in het herstel- en veerkrachtplan aan bod komen, wordt Griekenland geconfronteerd met een aantal extra uitdagingen in verband met gezondheidszorg. De eigen bijdragen in Griekenland zijn nog steeds hoog en maken meer dan een derde van de totale uitgaven voor gezondheidszorg uit (35 %)[22]. Zij zijn grotendeels gekoppeld aan het persoonlijk aandeel voor geneesmiddelen en rechtstreekse betalingen voor diensten buiten het verstrekkingenpakket. Dit houdt op zijn beurt verband met de nog steeds relatief hoge (vergeleken met het EU-gemiddelde) overheidsuitgaven voor geneesmiddelen en met de relatief lage (vergeleken met het EU-gemiddelde) uitgaven voor therapeutische zorg, met name voor ambulante patiënten. Een goed functionerend stelsel van eerstelijnsgezondheidszorg dat de hele bevolking bestrijkt en een doeltreffende poortwachtersfunctie heeft, kan de efficiëntie van de gezondheidszorg en de toegang tot gezondheidszorgproducten en -diensten verbeteren. In dit verband zal de volledige uitvoering van de wijzigingen van het stelsel van eerstelijnsgezondheidszorg die naar verwachting in het kader van het verscherpt toezicht zullen worden goedgekeurd, van cruciaal belang zijn voor een goed functionerend gezondheidszorgstelsel. De hervorming volgt op eerdere pogingen om een alomvattend stelsel van eerstelijnsgezondheidszorg op te zetten, die echter op moeilijkheden bij de uitvoering zijn gestuit. Daartoe zal het voor het waarborgen van een adequate en gelijke toegang tot de gezondheidszorg van cruciaal belang zijn het huisartsenbestand uit te breiden om de volledige bevolking te kunnen bestrijken en registreren.

(28) In reactie op het mandaat van de staatshoofden en regeringsleiders van de EU, zoals uiteengezet in de Verklaring van Versailles, beoogt het REPowerEU-plan de afhankelijkheid van de Europese Unie van de invoer van fossiele brandstoffen uit Rusland zo spoedig mogelijk af te bouwen. Daartoe wordt in overleg met de lidstaten bepaald wat de meest geschikte projecten, investeringen en hervormingen op nationaal, regionaal en EU-niveau zijn. Deze maatregelen zijn erop gericht de algehele

[22] Cijfers uit 2019 en een deel van de State of Health in the EU, Greece: Country Health Profile, OECD, 2021 (https://www.oecd.org/health/greece-country-health-profile-2021-4ab8ea73-en.htm).

afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen en fossiele brandstoffen liever uit andere landen dan Rusland in te voeren.

(29) Volgens de gegevens voor 2020 zijn olie en gas goed voor respectievelijk 50 % en 24 % uit van de energiemix van Griekenland. Griekenland is voor de invoer van olie[23] en gas iets minder afhankelijk van Rusland dan de EU: het land voert 18 % van zijn ruwe olie en 39 % van zijn gas in uit Rusland, terwijl het EU-gemiddelde respectievelijk 26 % en 44 % bedraagt[24]. 87 % van de ingevoerde steenkool komt uit Rusland, maar in eigen land wordt ook een grote hoeveelheid bruinkool gewonnen. Om zijn afhankelijkheid van Rusland voor gas te verminderen, zijn energiemix te diversifiëren en minder fossiele brandstoffen te gebruiken, onder meer door zijn verbintenis na te komen om tegen 2028 alle elektriciteitsproductie uit bruinkool uit te faseren, zou een aantal maatregelen verder kunnen worden doorgevoerd die voortbouwen op en verder gaan dan de investeringen en hervormingen die deel uitmaken van het Griekse herstel- en veerkrachtplan. Ten eerste zou Griekenland de uitrol van hernieuwbare energie kunnen versnellen en meer vaart kunnen zetten achter de oprichting van een georganiseerd marktplatform dat bilaterale stroomafnameovereenkomsten voor hernieuwbare elektriciteit faciliteert. De in het Griekse herstel- en veerkrachtplan opgenomen hervormingen van de vergunningsprocedures zullen de belemmeringen voor investeringen in de hernieuwbare-energiesector verminderen. Er is ruimte voor Griekenland om te beginnen met de ontwikkeling van waterstofinfrastructuur, met name in Griekse havens, om het vervoer van waterstof te vergemakkelijken. De Griekse koopvaardijvloot zou het vervoer van deze groene-energiebron naar Griekenland en het verdere vervoer naar andere EU-lidstaten kunnen vergemakkelijken. De door de netwerkexploitanten geplande investeringen in infrastructuur, met name de bouw van onderstations, zouden kunnen worden versneld en uitgebreid. Ook zou de gemiddelde tijd die de netwerkexploitanten nodig hebben om de voorwaarden voor de aansluiting van nieuwe installaties voor hernieuwbare energie te verwerken en af te ronden, kunnen worden verkort. Extra elektriciteitsinterconnecties met buurlanden zouden het mogelijk maken meer hernieuwbare energie aan het net te leveren. Griekenland moet de diversificatie van zijn gasroutes versnellen door bestaande investeringen in een vergevorderd stadium snel af te ronden. De aanbeveling is om nieuwe investeringen in gasinfrastructuur en gasnetwerken waar mogelijk toekomstbestendig te maken, om de duurzaamheid ervan op lange termijn te bevorderen, zodat ze in de toekomst kunnen worden herbestemd voor duurzame brandstoffen. Ten derde zou Griekenland de omvang en ambitie van bestaande energiebesparende maatregelen kunnen uitbreiden en het hoge niveau van energiearmoede (17,1 % in 2020) kunnen terugdringen, waar nodig met middelen van het cohesiebeleid, bijvoorbeeld voor de renovatie van het gebouwenbestand. Bestaande marktbelemmeringen die de omvang van renovaties voor specifieke segmenten beperken, zouden kunnen worden verminderd door middel

---

[23] Eurostat (2020), aandeel van de invoer uit Rusland in de totale invoer van ruwe olie. Voor het gemiddelde van de EU-27 is de totale invoer gebaseerd op de invoer van buiten de EU27. Voor Griekenland omvat de totale invoer ook de intracommunautaire handel. Ruwe aardolie omvat geen geraffineerde aardolieproducten. Een belangrijk deel van de totale olie-invoer van Griekenland bestaat uit raffinagegrondstoffen. Griekenland is hiervoor sterk afhankelijk van Rusland: 86 % van de totale invoer van raffinagegrondstoffen komt uit Rusland.

[24] Eurostat (2020), aandeel van de invoer uit Rusland in de totale invoer van aardgas en steenkool. Voor het gemiddelde van de EU-27 is de totale invoer gebaseerd op de invoer van buiten de EU27. Voor Griekenland omvat de totale invoer ook de intracommunautaire handel. Ruwe aardolie omvat geen geraffineerde aardolieproducten.

van gerichte regelgevende en financiële stimulansen. Griekenland moet zijn ambities wat betreft het reduceren van broeikasgasemissies, het vergroten van het aandeel van hernieuwbare energie en het verbeteren van de energie-efficiëntie verder aanscherpen om de doelstellingen van "Fit for 55" te halen. Voorts moet het koolstofvrij maken van de vervoerssector, die nog steeds sterk afhankelijk is van olie, worden bespoedigd door duurzame mobiliteit te bevorderen, onder meer via openbaarvervoer- en spoorwegprojecten.

(30) Hoewel het versnellen van de transitie naar klimaatneutraliteit en het afstappen van fossiele brandstoffen in verschillende sectoren aanzienlijke herstructureringskosten met zich mee zal brengen, kan Griekenland in het kader van het cohesiebeleid gebruik maken van het mechanisme voor een rechtvaardige transitie om de sociaal-economische gevolgen van de transitie in de meest getroffen regio's te verzachten. Daarnaast kan Griekenland gebruik maken van het Europees Sociaal Fonds Plus om de werkgelegenheid te verbeteren en de sociale cohesie te versterken.

(31) In het licht van de beoordeling van de Commissie heeft de Raad het stabiliteitsprogramma 2022 onderzocht en zijn advies[25] daarover is in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.

(32) Aangezien de economieën van de lidstaten van de eurozone in hoge mate met elkaar zijn verweven en zij collectief bijdragen aan de werking van de economische en monetaire unie, heeft de Raad de lidstaten van de eurozone aanbevolen actie te ondernemen, onder meer via hun herstel- en veerkrachtplannen, teneinde uitvoering te geven aan de aanbeveling over het economisch beleid van de eurozone. Voor Griekenland is dit met name weergegeven in de onderstaande aanbevelingen 1 en 2.

(33) In het licht van de diepgaande evaluatie door de Commissie en van deze beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma 2022 en het stabiliteitsprogramma 2022 onderzocht. Zijn aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn in de onderstaande aanbevelingen 1, 2 en 4 weergegeven. De aanbevelingen 1 en 2 dragen ook bij tot de uitvoering van de aanbevelingen voor de eurozone, met name de eerste, tweede en vierde aanbeveling voor de eurozone. Het in de aanbevelingen 1 en 2 bedoelde begrotingsbeleid draagt onder andere bij tot het aanpakken van onevenwichtigheden die verband houden met de hoge overheidsschuld en het onvolledige herstel van het externe evenwicht, en faciliteert tevens de aanpak van de hoge werkloosheid en de lage potentiële groei. Het in aanbeveling 4 bedoelde beleid draagt onder andere bij tot het aanpakken van kwetsbaarheden die verband houden met de hoge externe schuld op langere termijn.

BEVEELT AAN dat Griekenland in 2022 en 2023 de volgende actie onderneemt:

1. In 2023 een prudent begrotingsbeleid voeren, met name door de groei van de nationaal gefinancierde lopende uitgaven te beperken tot onder de potentiële outputgroei op middellange termijn, rekening houdend met voortgezette tijdelijke en gerichte steun aan huishoudens en bedrijven die het kwetsbaarst zijn voor energieprijsstijgingen en aan mensen die Oekraïne ontvluchten. De lopende uitgaven aanpassen aan de veranderende situatie. De overheidsinvesteringen voor de groene en digitale transitie en voor energiezekerheid uitbreiden, onder meer door gebruik te maken van de herstel- en veerkrachtfaciliteit, REPowerEU en andere EU-fondsen. Voor de periode na 2023 een begrotingsbeleid voeren dat gericht is op het tot stand

[25] Op grond van artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad.

brengen van prudente begrotingssituaties op middellange termijn, het zorgen voor een geloofwaardige en geleidelijke schuldreductie en het waarborgen van de houdbaarheid van de begroting op middellange termijn door middel van geleidelijke consolidatie, investeringen en hervormingen. Voortbouwen op de hervormingen die in het kader van het herstel- en veerkrachtplan zijn doorgevoerd, het belastingstelsel investeringsvriendelijker maken door een systeem van fiscale rulings in te voeren en de structuur van de belastingdruk op zelfstandigen herzien. De doeltreffendheid van de overheidsadministratie verzekeren, ervoor zorgen dat zij arbeidskrachten met de juiste vaardigheden kan aantrekken en de uniforme salaristabel consequent handhaven.

2. Doorgaan met de uitvoering van zijn herstel- en veerkrachtplan, in overeenstemming met de mijlpalen en streefdoelen die zijn opgenomen in het uitvoeringsbesluit van de Raad van 13 juli 2021. De onderhandelingen met de Commissie over de programmeringsdocumenten betreffende het cohesiebeleid 2021-2027 snel afronden om van start te kunnen gaan met de uitvoering ervan. Uitstaande hervormingen die onder verscherpt toezicht zijn gesteld, waaronder de hervorming van het kadaster, voltooien.

3. Teneinde een adequate en gelijke toegang tot de gezondheidszorg te garanderen, de hervorming van de eerstelijnsgezondheidszorg voltooien overeenkomstig het onder verscherpt toezicht gewijzigde kader, met inbegrip van de personeelsbezetting van alle voorzieningen voor eerstelijnsgezondheidszorg, de registratie van de bevolking en de implementatie van een doeltreffende poortwachtersfunctie door huisartsen.

4. De algemene afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verminderen en de invoer ervan diversifiëren door de uitrol van hernieuwbare energie en de ontwikkeling van infrastructuur die hernieuwbare waterstof mogelijk maakt, te versnellen. Daarnaast de afhankelijkheid aanpakken door te zorgen voor voldoende capaciteit van elektriciteitsnetten en interconnecties, met inbegrip van gasinterconnecties, en door de aanvoerroutes voor gas te diversifiëren. Het marktkader voor energiediensten versterken en energie-efficiëntiebevorderende maatregelen intensiveren door middel van hervormingen en marktstimulansen om de decarbonisatie van de gebouwensector en vervoerssector te ondersteunen, met name door elektrische mobiliteit te stimuleren.

Gedaan te Brussel,

*Voor de Raad*
*De Voorzitter*